

STORTINGET

Innst. 293 S

(2018–2019)

Innstilling til Stortinget
fra næringskomiteen

Prop. 93 S (2018–2019)

Innstilling fra næringskomiteen om Samtykke til ratifikasjon av frihandelsavtale mellom EFTA-statene og Ecuador av 25. juni 2018

Til Stortinget

Sammendrag

Innledning

Frihandelsavtalen mellom EFTA-statene og Ecuador ble undertegnet under EFTAs ministermøte i Saudárkrókur på Island 25. juni 2018.

Frihandelsavtalen mellom EFTA-statene og Ecuador omfatter handel med varer, handel med tjenester, investeringer, offentlige anskaffelser, immaterialrettigheter, opprinnelsesregler, konkurranse, handelsfasilitering, tekniske handelshindre, veterinære og plantesanitære bestemmelser, handelstiltak (inkludert antidumping), handel og bærekraftig utvikling, institusjonelle bestemmelser og tvisteløsning.

Hovedmålsettingen med avtalen er å stimulere til økt samhandel og økonomisk samarbeid.

EFTA-statene har opptrådt som en samlet gruppe i forhandlingene på basis av omforente forhandlingsposisjoner.

I og med at frihandelsavtalen anses som en sak av særlig stor viktighet, er Stortingets samtykke til ratifikasjon nødvendig i medhold av Grunnloven § 26 annet ledd. Avtalen krever ikke lovendring.

Frihandelsavtalens hoveddel i engelsk originalversjon med oversettelse til norsk følger som trykt vedlegg til proposisjonen. Vedleggene til avtalen overleveres

Stortinget som utrykte vedlegg. Vedleggene er også tilgjengelig elektronisk på www.regjeringen.no.

EFTAs frihandelsforhandlinger med Ecuador

Forhandlingsprosessen

Forhandlingene mellom EFTA-statene og Ecuador ble påbegynt i november 2016 og ble avsluttet i april 2018.

Norges handel med Ecuador

Handelen mellom Norge og Ecuador er beskjedent. I 2017 var importen 223 mill. kroner og eksporten 73 mill. kroner. Norges viktigste eksportvare til Ecuador er kunstgjødsel (52 prosent), mens frukt, nøtter og grønnsaker utgjør nesten 80 prosent av den norske importen fra Ecuador. Få norske selskaper er tilstede i Ecuador, men det ble opprettet et nordisk handelskammer i Quito i 2007.

Den politiske og økonomiske utviklingen i Ecuador

Lenin Moreno, som vant presidentvalget i 2017, var tidligere president Rafael Correas (2007–2017) visepresident og stilte som regjeringspartiet Alianza Pais' kandidat til å videreføre landets «borgerrevolusjon». Som president har imidlertid Moreno brutt med Correa og tatt avstand fra Correas venstreorienterte politiske prosjekt til fordel for allianser med høyresiden i Ecuador og en ny tilnærming til USA og USA-vennlige regjeringer i regionen.

OPEC-landet Ecuador har vært hardt rammet av de store svingningene i oljeprisen de siste årene og har forhåndssolgt 500 millioner fat olje til Kina og Thailand frem mot 2024. En sterk dollar (landets valuta) og lavere oljepriser har bidratt til fall i statens eksportinntekter. President Moreno har iverksatt flere tiltak for å bedre

den økonomiske situasjonen, herunder en plan for å redusere offentlige utgifter, diversifisere økonomien og tiltrekke seg økte utenlandske investeringer gjennom skatteletter og privat-statlige partnerskap. Ecuador ønsker en frihandelsavtale med USA, som er landets største handelspartner. Samtidig blir Kina en stadig viktigere samarbeidspartner og er nå Ecuadors største kreditor og investor.

De viktigste forhandlingsresultatene

Generelt

EFTA-statene fikk gjennomslag for sentrale krav i forhandlingene, og frihandelsavtalen ble ferdigstilt med et godt resultat på alle forhandlingsområder.

I avtalens fortale stadfester partene blant annet sine forpliktelser til prinsipper om demokrati, rettsstaten, menneskerettigheter og fundamentale friheter i samsvar med FN-pakten og FNs menneskerettighetserklæring, arbeidstakerrettigheter, herunder prinsippene i relevante ILO-konvensjoner som statene er parter i, næringslivets samfunnsansvar, bærekraftig utvikling og anti-korrupsjon.

Frihandelsavtalens bestemmelser knyttet til handel med varer er nedfelt i kapittel 2. Forhandlingsresultatet innebærer eliminering av toll for alle industrivarer og fisk, men for noen varer vil dette først tre i kraft etter en nedtrappingsperiode. EFTA-statene gir nulltoll på industrivarer og fisk fra avtalens ikrafttredelse, mens ecuadoriansk importtoll fjernes ved avtalens ikrafttredelse eller ved tollavvikling over en periode på opptil 17 år for de mest sensitive varene. Siden Ecuador er et utviklingsland, har EFTA-statene akseptert at Ecuador bruker tollnedtrapping for å gi nasjonal industri tid til å tilpasse seg. All sjømat vil ha nulltoll fra avtalens ikrafttredelse.

Når det gjelder jordbruksvarer, er Norges sensitive jordbruksinteresser ivaretatt, samtidig som Ecuador har fått forbedret og tollfri markedsadgang for de aller fleste jordbruksvarer som de eksporterer til Norge i dag. Dette omfatter bedre markedsadgang for Ecuador for blant annet en rekke blomster, tropiske frukter og grønnsaker, samt lik behandling som den som tilstås EU for bearbejdede landbruksvarer som sjokolade og sukkervarer.

Avtalen innebærer et forbud mot eksportavgifter. For tekniske handelshindre inneholder avtalen pluss-elementer i forhold til Verdens handelsorganisasjon (WTO), blant annet ved at partene forplikter seg til å holde tekniske konsultasjoner dersom en part anser en annen part å handle i strid med WTO-regelverket. For veterinære og plantesanitære tiltak (SPS) fastslår avtalen blant annet at partene har plikt til å konsultere om SPS-tiltak innført av en part som en annen part mener strider mot WTOs SPS-avtale eller denne artikkelen, og som innvirker på handelen mellom partene. Konsultasjonene skal gjennomføres innen 30 dager. For både SPS

og TBT forplikter Ecuador seg til å forhandle med EFTA-statene om å gi dem samme behandling som de eventuelt gir EU i fremtiden.

For utjevningstiltak og antidumpingtiltak er det innført tilleggs-elementer til WTO-regelverket i form av notifikasjonskrav og konsultasjoner. For antidumping er det i tillegg disiplinert som innebærer at antidumpingtiltak må avsluttes etter maksimalt fem år, og at det ikke kan iverksettes nye undersøkelser for dette produktet før tidligst ett år etter at enten tiltak er avsluttet eller en beslutning om å ikke iverksette tiltak er fattet. Videre inneholder avtalen bestemmelser om beskyttelsestiltak som kan tas i en overgangsperiode dersom avtalen medfører en stor økning i importen fra en avtalepart slik at innenlandsk industri blir skadelidende.

Opprinnelsesregler

Frihandelsavtalens bestemmelser om opprinnelsesregler og tilhørende administrativt samarbeid er nedfelt i avtalens artikkel 2.4. Opprinnelsesreglene går ut på at det settes bestemte krav for at varene skal regnes for å ha opprinnelse i en av EFTA-statene eller Ecuador, slik at varer uten tilknytning til frihandelsavtalens parter ikke får fordeler av de tollreduksjoner som frihandelsavtalen gir. Opprinnelsesreglene presiserer de krav til produksjon og bruk av innsatsmaterialer fra land som ikke er en del av frihandelsområdet.

Tjenester

Avtalens kapittel om handel med tjenester bygger på de samme hovedprinsipper og struktur som WTOs, generalavtale om handel med tjenester (GATS). Partene forplikter seg til å gi hverandre minst like gode vilkår som andre handelspartnere. Unntak gjelder der bedre behandling følger av andre frihandelsavtaleforpliktelser som partene har påtatt seg, eksempelvis EØS-avtalen for Norges del, og der partene har ført inn eksplisitte unntak. Partene påtar seg videre forpliktelser om likebehandling sammenlignet med egne tjenesteytere på de sektorer som de fører inn i sine respektive bindingslister.

Ecuador har i avtalen bundet flere sektorer som ikke er omfattet av deres eksisterende GATS-forpliktelser, eksempelvis internasjonal skipsfart. I tillegg har Ecuador gjort forbedringer på sektorer omfattet av GATS, blant annet for midlertidige personbevegelser, forretningstjenester, distribusjonstjenester, energirelaterte tjenester, forsikringstjenester og skipsfartsrelaterte tjenester.

Generelt innebærer avtalen like fordelaktige betingelser som EU har i sin frihandelsavtale med Ecuador. Dette var en viktig målsetting i forhandlingene, for å sikre at norske bedrifter ikke skal møte ulemper i det ecuadorianske markedet sammenlignet med konkurrenter fra EU-stater. Forhandlingsresultatet svarte i det vesentlige til de norske forventningene.

Etableringer (investeringer)

Formålet med kapittel 4 om etableringer (dvs. investeringer) er å oppnå vesentlig samme regulering for investeringer i varesektoren som for investeringer i tjenestesektoren. Kapitlet fokuserer på markedsadgang og er basert på leveringsmåte 3 i GATS. Kapitlet gjelder bare for investeringer som ikke er dekket av frihandelsavtalens kapittel 3 om handel med tjenester.

EFTA-statene og Ecuador garanterer hverandre nasjonal behandling for investeringer, med de forbehold som er tatt inn i reservasjonslistene. Ecuador har tatt forbehold blant annet knyttet til fiskeri, kultur, skatt, energi og økonomisk virksomhet som følger prinsippene i deres alternative solidaritetsmodell, inklusiv samvirkeorganiserte sektorer. Norge har enkelte bestemmelser om bostedskrav knyttet til ledelsen i aksjeselskap og allmennaksjeselskap, og om nasjonalitetskrav ved oppkjøp av fiskefartøyer mv. Det er videre gjort unntak for norske lover og tiltak som har til formål å beskytte og fremme språklig og kulturelt mangfold og politikk knyttet til kulturområdet og det audiovisuelle området, med sikte på å ivareta handlefriheten på kultur- og medieområdet. Videre er det gjort et bredt unntak for skatt og kraft- og energisektorene. Det presiseres også at reparasjon av utstyr knyttet til transportmidler er unntatt da det behandles under tjenestekapitlet.

Kapitlet inneholder en bestemmelse som forplikter partene til, innenfor rammen av sine lover og reguleringer, å gi personer fra den andre parten, og nøkkelpersonell ansatt av en person fra den andre parten samt deres ektefelle og barn, tilgang til og midlertidig opphold i sitt territorium.

Kapitlet slår også fast at partene kan opprettholde og innføre ny regulering som er i overensstemmelse med kapitlet og som er i det offentliges interesse (herunder helse, miljø, sikkerhet). En part skal ikke senke, eller tilby seg å senke, standardene i slik regulering for å tiltrekke seg investeringer.

Immaterialrett

Frihandelsavtalens bestemmelser om immaterialrettigheter er nedfelt i avtalens kapittel 5, og reguleres av avtalens vedlegg XVI og de konvensjoner som det er vist til i vedlegget. Bestemmelsene i vedleggets artikkel 7 sikrer ikke-diskriminerende vilkår for beskyttelse av immaterialrettigheter. Bestemmelsene i avtalens vedlegg XVI fastsetter det nærmere innholdet i beskyttelsen av de forskjellige kategoriene av immaterialrettigheter.

Forhandlingene om immaterialrettigheter hadde som mål å sikre effektivt vern av norske aktørers rettigheter til åndsverk, patenter, varemerke og design mv. Forhandlingsresultatet innebærer en bedre beskyttelse for immaterialrettigheter enn det som følger av WTO-avtalen om handelsrelaterte sider ved immaterielle ret-

tigheter (TRIPS) på flere områder, og gjenspeiler i hovedsak EFTAs modelltekst.

Når det gjelder patenter, likestilles import med lokal fremstilling som utnyttelse av patenter. Bestemmelsen om patenter i vedleggets artikkel 5 bygger på Den europeiske patentkonvensjonen (EPC).

Like viktig som en god beskyttelse for immaterialrett er det å sikre effektiv håndheving av rettighetene. Avtalen inneholder derfor flere bestemmelser om håndheving, blant annet bestemmelser i vedleggets artikkel 14 om grensekontroll for å holde tilbake fra import eller eksport varer som innebærer et inngrep i en immaterialrettighet.

Offentlige anskaffelser

Frihandelsavtalens bestemmelser om offentlige anskaffelser er inntatt i avtalens kapittel 6 og vedlegg XVII. Kapitlet er basert på den reviderte WTO-avtalen om offentlige innkjøp som trådte i kraft 6. april 2014. EFTA-statene er tilsluttet denne avtalen, mens Ecuador ikke er part. Dette innebærer at Ecuador ikke hadde noen bindende forpliktelser på offentlige anskaffelser overfor EFTA-statene før denne frihandelsavtalen.

Avtalen innebærer at EFTA-statene gir Ecuador tilsvarende vilkår som EFTA-statene har i WTO-avtalen om offentlige innkjøp, mens Ecuador gir et tilnærmet parallelt forpliktellesnivå til EFTA-statene, både med hensyn til hvilke oppdragsgivere som er omfattet, terskelverdier og unntak. Ecuador har i en overgangsperiode på fem år noe høyere terskelverdier enn EFTA-statene. Avtalen gir garantier om åpenhet og reell konkurranse for offentlige anbudskonkurranser.

Konkurranse

Frihandelsavtalens bestemmelser om konkurranse er nedfelt i avtalens kapittel 7. I tråd med vanlig EFTA-modell inneholder kapitlet beskrivelse av hva slags adferd som regnes for å være konkurransebegrensende, i tillegg til samarbeids- og konsultasjonsmekanismer.

Handel og bærekraftig utvikling

Kapittel 8 omhandler handel og bærekraftig utvikling. I tillegg til bestemmelsene som tidligere har vært inkludert i dette kapitlet i EFTAs handelsavtaler, har kapitlet i avtalen med Ecuador bestemmelser om handel og naturmangfold, handel og bærekraftig fiskeri og handel og klimaendringer. Kapitlet bidrar til en bevisstgjøring og aksept for at handel skal foregå på en måte som bidrar til bærekraftig utvikling.

I tråd med EFTAs modellkapittel inneholder kapitlet blant annet bestemmelser om bærekraftig forvaltning av skog, håndheving av miljø- og arbeidstakerlovgivning og internasjonale arbeidsstandarder og -avtaler.

Institusjonelle bestemmelser

Avtalens institusjonelle bestemmelser er nedfelt i avtalens kapittel 10. Det opprettes en blandet komité som blant annet skal administrere og overvåke gjennomføringen av avtalen.

Den blandede komité skal bestå av representanter fra hver av EFTA-statene og fra Ecuador. Komiteen skal normalt møtes hvert annet år.

En av komiteens viktigste funksjoner er å treffe beslutninger om eventuelle endringer i avtalens vedlegg, jf. artikkel 12.2. Slike endringer vil normalt være av teknisk art, for eksempel som følge av endringer i det WTO-regelverket som avtalen bygger på.

Komiteen skal også undersøke muligheten for ytterligere reduksjon av handelsbarrierer og andre handelsrestriktive tiltak mellom partene.

Twisteløsning

Avtalen inneholder bestemmelser om løsning av tvister om partenes rettigheter og forpliktelser etter avtalen. Disse er nedfelt i avtalens kapittel 11. Etter at tvistepartene har avholdt konsultasjoner, er det åpnet for adgang til voldgift.

Gjennomføring i norsk rett

I Prop. 1 LS (2018–2019) Skatter, avgifter og toll 2019 gis Finansdepartementet fullmakt til å iverksette tollreduksjoner og andre tollmessige forhold som følger av frihandelsavtaler fremforhandlet med en annen stat for budsjettperioden 2019. Frihandelsavtalen med Ecuador vil bli gjennomført ved endring av tolltariffen. De nødvendige endringer vil også bli gjennomført i Finansdepartementets forskrift av 13. desember 2004 nr. 1702 om preferensielle opprinnelsesregler.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Avtalen mellom EFTA-statene og Ecuador vil legge til rette for økt handel mellom Norge og Ecuador, og dette vil gi samfunnsøkonomiske gevinster for begge land.

Det ventes at det årlige provenytapet som følge av tollkonsesjonene i frihandelsavtalen med Ecuador er marginalt. En frihandelsavtale medfører heller ikke andre nevneverdige budsjettmessige konsekvenser for Norge.

Ut over vanlige oppgaver i forbindelse med toll- og opprinnelsesrelaterte oppgaver og forberedelser til og gjennomføring av møter i Den blandede komité og i underkomiteer vil ikke avtalen ha administrative konsekvenser.

En frihandelsavtale med Ecuador vil få positive konsekvenser for norske eksportører idet den sørger for forbedret og mer forutsigbar markedsadgang for deres varer og tjenester. Det er ikke gitt vesentlige tollreduksjoner for sensitive norske jordbruksprodukter.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Ruth Grung, Cecilie Myrseth, Nils Kristen Sandtrøen og Terje Aasland, fra Høyre, Margunn Ebbesen, Linda C. Hofstad Helleland, Kårstein Eidem Løvaas og Tom-Christer Nilsen, fra Fremskrittspartiet, Morten Ørsal Johansen og Bengt Rune Strifeldt, fra Senterpartiet, Geir Adelsten Iversen og lederen Geir Pollestad, fra Sosialistisk Venstreparti, Torgeir Knag Fylkesnes, fra Venstre, André N. Skjelstad, og fra Kristelig Folkeparti, Steinar Reiten, viser til tilråding fra Utenriksdepartementet om ratifikasjon av frihandelsavtale mellom EFTA-statene og Ecuador. Det er Nærings- og fiskeridepartementet som har ledet den norske forhandlingsdelegasjonen.

Komiteen merker seg at hovedmålsettingen med avtalen er å stimulere til økt samhandel og økonomisk samarbeid. Videre at avtalen mellom EFTA-statene og Ecuador vil legge til rette for økt handel mellom Norge og Ecuador, og at dette vil gi samfunnsøkonomiske gevinster for begge land.

Komiteen viser til at forhandlingene har blitt ført på grunnlag av omforente norske posisjoner, og at forhandlingsdelegasjonen har trukket på innspill fra berørte departementer.

Komiteen registrerer at en frihandelsavtale med Ecuador vil få positive konsekvenser for norske eksportører idet den sørger for forbedret og mer forutsigbar markedsadgang for deres varer og tjenester. Komiteen registrerer videre at det ikke er gitt vesentlige tollreduksjoner for sensitive norske jordbruksprodukter.

Komiteen viser for øvrig til proposisjonen.

Utenriks- og forsvarskomiteens merknader

Næringskomiteen sendte 14. mai 2019 utkast til innstilling til utenriks- og forsvarskomiteen til uttalelse. Utenriks- og forsvarskomiteen uttaler følgende i brev av 15. mai 2019:

«Utenriks- og forsvarskomiteens medlemmer slutter seg til næringskomiteens utkast til innstilling til Prop. 93 S (2018–2019) og har ingen ytterligere merknader.»

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og råder Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k:

Stortinget samtykker i ratifikasjon av frihandelsavtale mellom EFTA-statene og Ecuador av 25. juni 2018.

Oslo, i næringskomiteen, den 21. mai 2019

Geir Pollestad

leder

Margunn Ebbesen

ordfører

